

Биография на пчеларско сдружение „Пчела“ гр. Добрич

Написана от Радослав Михайлов по случай „60 години организирано пчеларско движение в гр. Добрич“

Като любител краявед съм се постарал да събера китка спомени на стари пчелари и техни сподвижници и документи и опиша историята на пчеларското движение в гр.Добрич.

Всички знаем от историята, че Добруджа е била разменна монета между Румъния и България на два пъти и трите войни които са се водили между тях за спорната територия.

Стари пчелари разказват, че румънските власти забранявали на българското население да се събират на едно място много хора. Изключение правили само сватбите и религиозните празници. Така че до 1940г. - Освобождението на Добруджа от Румънско не е било възможно организирането на пчеларско движение.

Но 1939г. в гр. Базарджик - днешен гр. Добрич се завръща студента доктор Петко Желев. Той е учил и завършил зъболекарство в Цариград. Като младеж се е увличал по пчеларството и завръщайки се от следването си донесъл от Цариград първото осем рамково сандъче - разборно кошерче. Три дни пътувал по железницата Цариград - Варна, и събирал погледите на любезните кукони-дами, за първи път те виждали подобен род багаж с куп книги той донесъл и първото издание на Е. Бертан от 1902г.-(ръководство за отглеждане на пчели) превод на български от френски. Спирайки се във Варна - тогава България си купува излизащото по това време в България списание „ ПЧЕЛА" . и си създава връзка за понататъшното му получаване.

Като действащ зъболекар той намира време и си създава пчелин в околностите на гр. Базарджик в местността(Гази Баба).Намерил си майстор дърводелец и потерка който носел си направил първите разборни кошери. Разхождайки се из чаршията на Базарджик между пъстрата глъчка : румънски, български, турски, арменски, той се спира пред дюкяна на братя Михайлови, погледа му се е втренчил в една голяма грънчарска съдина, и попитал на румънски - под румънско било задължително на румънски на публични места.

- Това пчелен мед ли е ?

- Да, докторе пчелен мед е от мерата на с. Карабалар - сегашно с. Лозенец - я вземи и опитай, и му подава дървена лъжица преливаща от мед.

- Чакай, чакай : казал доктора, - Я да вляза за малко вътре.

И държейки лъжицата доктора, започнал да го пита, колко пчелни семейства има в какви сандъци са и доволен ли е от мерата.

Бай Стоян - баща ми му е разказал, че всичките му пчелни семейства са устроени в тръвни и са около 75 броя.

Накрая след приятна пчеларска размисъл доктора му казал:

- Аз съм донесъл книга по пчеларство и списанието „ПЧЕЛА“ (от българско), ако искаш събери 3-4 познати пчелари и аз имам 2-3 и можем да се събираме всеки четвъртък над вечер - за да ви чета новости за пчеларството (пчеларската литература била голяма рядкост по това време в България та камоли в Румънско.

Така започнали по- младите и любознателни пчелари да слушат и се учат на новости в пчеларството.

Па 10 февруари - празника на пчеларите св.ХАРАЛАМПИЙ - 1940г. се събрали на пчеларска вечеринка (банкет - всеки си е носил за хапване и пийване от дома си) със много музика и песни на живо до късно през нощта.

„Пчелар който не е просветен не може да разчита на много пчелен мед” - казвал сладкодумния доктор.

Периодът от 1940г. до 1946г. се характеризира със силния заряд от интусиазъм и мечти на шепи пчелари за модернизиране на добруджанското пчеларство - въвеждане на разборния кошер на ДАДАН и БЛАТ.

На пчеларската вечеринка в началото на февруари 1946г. в гостилницата на хан Чаморлийски се събират над 170 пчелари, и в разговора между тях се е откроявал страха от промената се ситуация.

България е под съветска окупация - въведено е било задължителното обръщение - другарко.другарю, забранени били всички религиозни празници. Провеждала се масова пропаганда за създаване Т. К. З. С.-та.

Стегнати обстоятелствата, пчеларите взели решение на тази вечеринка следващата събота вечер да се съберат в физкултурен салон на мъжка гимназия и да решат как да създадат дружество на пчеларите което да защитава техните интереси. В оречения ден и час се

събират повече от 300 пчелари, всички стояли прави във физкултурен салон, но никой не руптаел. Избрали 3-ма души управителен съвет и 3-ма души запасни члена, контролен съвет от 3-ма души и към тях 3-ма запасни за председател бе избран пчеларя зъболекаря - Петко Желев.

По стечение на обстоятелствата бях последния зъботехник на доктор Желева съпругата на покойния пчеларин председателя - Петко Желев 1970г. Ползвах се с голямото доверие и тя ми позволяваше да чета библиотеката му. Отдаде ми се да открия един протокол от 1947г. (който помествам в края на биографията) за годишно отчетно събрание на преларско дружество „ПЧЕЛА“ гр. Добрич, с председател д-р Петко Желев и докладчик. Изваждам следния пасаж:

„Членският състав на дружеството се движи така: През 1946г. сме имали редовно записани и отчетени 392 члена, а през изтеклата 1947г. - въпреки крайно неблагоприятните условия за пчеларството ние имаме едно увеличение на членската маса на 438 редовно записани и отчетени члена. Така че дружеството се стабилизира и става истински ръководител и защитник на интересите на пчеларите от нашият край.”

Тъй като нямаме друг известен писмен документ за организирано пчеларско движение в Добруджа приемаме дата „ФЕВРУАРИ 1946г. за рождена на пчеларско дружество „ПЧЕЛА“ гр. Добрич.

Тук е мястото да поясня на младите пчелари да знаят и помнят през какви цедки е минало пчеларството през 50-те години на миналия век, скривани бяха много истини за периода на развитие и упадък на пчеларството. Разказвам това, защото тогава е било забранено да се говори за истината - камоли да се пише за тормоза. Имало е цензура на личната кореспонденция. По-горе споменах, че след 1945г. ситуацията в България се е променила, подчертавам със деликатното изречение на председателя в доклада - „въпреки крайно неблагоприятните условия за пчеларството” - не е природно неблагоприятни, а се разбира политически неблагоприятни. Първоначалната пропаганда за създаване на Т.К.З.С. -тата не е задоволрила партията ръководител. В Т.К.З.С. -та са влезли едва 10 % от населението и то предимно малоимотни - не тръгнало на Т.К.З.С. -то. Тогава партията на комунистите по сталински решават и издават наредба гласяща: -Нямаш право на две къщи, нямаш право на повече от пет овце, една крава, едно прасе, едно магаре, 20 броя кокошки, и двадесет пчелни семейства и т.н. и още на другият ден минават партийните секретари и вземат всичко което е във селския двор над определената бройка - и хоп в двора на Т.К.З.С. -то.

Всички знаем, че пчеларите са мислещи хора - отдавам на това голямата членска маса по това време - 438 члена (по подражание на своите питомци - пчелите, при лоши условия се свиват на кълбо за да се защитят.)

Пчеларското дружество издавало квитанции, че 20 бр.пчелни семейства са на редовно отчетения пчелар - Иван, 20 бр. на Стоян, 20 бр. на Драган и т.н.. по този начин пчеларите виждали застраховката на пчелните си семейства. По места повечето партийни секретари признавали подпечатаните от дружеството квитанции, но в някои села - не. Така трима партийни секретари идват в бащиният ми пчелин - бай Стоян показва 3 квитанции удостоверяващи чии са пчелите. Те четат квитанциите и казват:

- Да, да ама не - 20 броя остават тука, другите на каруците и Т.К.З.С.- то!!!!

Със свито сърце баща ми пие едно канче студена вода, измива си главата с вода и се захваща на работа. Партийните секретари не познавали биологията на пчелите па ги интересувало само бройката.

Баща ми веднага слага празни тръвни - (изплетени и подготвени през зимата) на опразнените места на взетите тръвни. До пладне се върнали всичките летящи пчели, тъй като двора на Т.К.З.С.-то не бил повече от 700м. , поставя във всяка тръвна по един далак(парче от пита със прясно пило).Така започва пак отново.

Въпреки строгата наредба лошо им вървяла работата в Т.К.З.С.-то. Тогава през 1949г. пускат от горе от ЦК на БКП нова наредба - да се вземат драстични мерки!!! Забраняват се всички партии и организации!!! Забраняват се събирането на повечето от 4-ма души на едно място!!! Налагат нетърпимост към всеки инакомислещ.

Централата на пчеларска кооперация „Нектар” в гр.София я разтурват. Забранява се излизането на списание „ПЧЕЛА” (защото било буржоазно- не се възхвалявала ръководната роля на партията в неговата първа и последна страница). Настава повсеместен терор върху земеделците - пчелари. През деня работели на пчелините си - вечер ги привикват при партийните секретари и с големите сопи и удари по дървените маси и „ Или влизаш в Т.К.З.С -то или подписваш” (имало готови декларации които трябвало да разпишеш че си подаряваш имуществото на Т.К.З.С.-то”).

Старите пчелари разказват, и през румънско не е било такъв терор.

Пчеларя Иван Михайлов от с. Лозенец за казаното изречение „Какви другари сте ми - като посред бял ден ми влизате в пчелина и ми вземате пчелите.” - другарите го изпращат на три години без съд и присъда в лагера концентрационния лагер – Белене.

Дюкяна на братя Михайлови, където се събирали на размисъл пчеларите една вечер бил запален. Не след дълго покушение над ръководителя на пчеларите в гр.Добрич д-р Желев, връзват бодлива тел между две дървета на пътя за пчелина му и вечерта

прибирайки се с мотора си от пчелина си прерязва гърлото и КРАЙ - отива си един прекрасен организатор сладкодумен оратор отдал се на модерното, организирано пчеларство в Добруджа.

Бай Стоян - пчеларин тръгва да пише писма до разни министри и министерства и разяснява в тях, че пчеларството няма нищо общо с партиите, а помага на земеделието. Другарите не са искали да го разберат и хайде за три години без съд и присъда на кариерата в Чернево да чука чакъл. Няма да ми стигнат редовете за да опиша пострадалите и измъчени пчелари.

Така периода от 1947г. до 1956г. е най - черната страница от пчеларският организационен живот в гр.Добрич. Едва на 10 декември 1956г. партията издава постановление, че се разрешава организирането на пчеларите в дружества - за изучаване опита на съветските пчелари - „Председателя на дружествата задължително да е партиен човек Разреша се излизането на пчеларско списание ,но вече наречено „ПЧЕЛАРСТВО”. А колко разбира и мисли за пчеларството партията - се вижда в действията ѝ. За главен редактор на списание „ПЧЕЛАРСТВО” бил спуснат (назначен от ЦК на партията говедовъда Вълчо Христов - нямащ въобще понятие от пчеларство.

Благодарение на всеотдайната работа на секретаря на пчеларското дружество в гр.Добрич - стария и опитен пчелар Димитър Бойчев - живота и дейността на пчеларската ни организация става най- мощната в България.

През 1974г. дружество „ПЧЕЛА” гр.Добрич председател Б. ЛОЛОВ - закупува със собствени средства помещение по улица „Хан Аспарух” и ъгъла на ул. ”Васил Левски”- срещу училище Стефан Караджа и го приспособява за клуб и пчеларски магазин. Оформя се едно прекрасно място за пчеларите в гр. Добрич. В клуба се проверждат периодично просветни събрания от известни лектори от страната: като Л.Радоев - изключително подготвен по пчеларство , Б. Бижев, В. Величков, А.Станков, Гургулова,

Пламен Петров и много други.

През 1980г. се започва строежа на дом на пчеларя в гр.Добрич - мецанина на улица „Цар Петър“- 400к.в. застроена площ, с 90 хиляди лева събрани от пчеларите - ръководител Стоян Стоянов председател на областната пчеларска организация.

През 1987г. е учредено стопанско дружество по пчеларство - „Дружба „ - с директор Стоян Матеев - със средства от 63 стопански организации - АПК-тата , с цел подпомагане етапа на развитие на пчеларството в Добруджа. Създава се майкопроизводно стопанство в гората на гр.Тервел. Осигуряваше се по над 100 тона захар за личните пчелини. Подсигуряваха се над 10 хиляди восачни основи за увеличаване броя на пчелните семейства с Добруджа.

През 1987г. на поста директор на стопанското дружество по пчеларство е назначен инж. Д. Чернев - сменяйки Стоян Матеев. През 1993г. е преобразувано и регистрирано в ЕООД - фирма „ПЧЕЛА“ с директор инж.Д.Чернев. През 1995г. фирма „ПЧЕЛА“ е ликвидирана в окръжен съд град Добрич.

През периода 1990г. - 1994г. дружествения живот на пчеларите почти е замрял.

За календарната 1994г. има едва 7 души от целия членски внос. До бума - през 1996 г.- 2001г.- вождо-манията характерна за политиката в България се предава в организираното пчеларско движение - създават се 6 - 7 пчеларски организации в България и от там клонове в Добрич :

1. Сдружение на пчеларите „ПЧЕЛА“ с председател С. Стойчев
2. Национална Асоциация на професионалните пчелари - М. Котларски
3. Кооперация „Добруджанска пчела“
4. Сдружение на пчелари - Д.Чернев
5. Клон на националната развъдна асоциация - Пламен Петров
6. НБПС с председател Пл.Иванов

Ръководителите на тия организации постоянно излизат със статии в своите печатни издания че мислят за обединено пчеларско движение, но **ЕЛАТЕ ПРИ НАС !!!**

Не се знае все още кои идеи ще надделеят. Но проблемите в пчеларството остават !

Знае се че така разделени ставаме лесна плячка в пипалата на търговците. Ясно се вижда, че историята на пчеларска организация „ПЧЕЛА „е дълголетна и разнообразна, изпълнена с благополучие и страдание на добричките пчелари. Възрастните пчелари са свидетели на сменящите се политически, икономически и обществени ръководства и тяхното положително и отрицателно действие на пчеларството. Знаем много добре , че в историята трябва да намерят място много достойни пчелари , добри организатори като: Данов, Георгиев, Бачев, Пенков, Петров и още и още...

По заръката ми бе да бъде кратка и изработена за нула време.

За това наблегнах на тъмният период, където се повтарям , но беше ЗАБРАНЕНО да се говори камоли да се пише.

Открит стои въпроса ще се насочат ли младите хора към пчеларството - този широкомащабен производствен под отрасъл на селското стопанство? Ще усвоят ли професията на пчеларя? Ще съумеят ли да съхранят и обогатят събрания пчеларски опит, за пълноценното, практическо, приложно действие на пчелните продукти като храна и като терапевтичен фактор .

Вярно е че историята на организираното пчеларско движение в гр.Добрич която съм описал е кратка, но все пак е малка пътека която оставам като потомствен пчелар след себе си.

Но все пак основа има.

„Мислещите хора променят света напред, умните ги следват.... а песимистите само цъкат с уста ... и им завиждат !!!
“

27 март 2006г.

Радослав Михайлов, гр.Добрич

Драги другари пчелари,

Измина една година от нашето годишно редовно събрание на което ни удостоихте с доверие си в качеството на Управителен съвет на дружеството и ни възложихте конкретни задачи, за да можем да закрепим и затвърдим пчеларството в нашия край. За съжаление природните условия през изтеклата година бяха крайно неблагоприятни за пчелните семейства, а това пряко се отразяваше както върху интереса на отделните пчелари, членове на дружеството ни така и върху дейността на Управителния съвет. Значи въпреки най-доброто желание за работа липсваше стимула както в отделния пчелар така и в ръководството. При такава обстановка нemoжа да се развие от страна на дружеството дейност в широк мащаб.

Въпреки това ние се постаряхме да дадем възможното при тия условия, не изпускателно никаква възможност която през година се отдаваше за да допренесем използвателно изгода за членовете ни и подкрепим с това отпадналия им дух поради особено неблагоприятната година.

Излагайки пред Вас нашата дейност през изтеклата година, ние не искаме да се самооблаждаме че сме всичко изпълнили така както трябва но ние ще трябва да преценим нашата дейност и вземайки предвид всички слабости да дадем претърка на новия Управителен съвет да проведе по ползотворна дейност през настоящата година.

Членския състав на дружеството ни се е движил така: През 1946 год сме имали редовно записи и отчетени 392 члена. През изтеклата 1947 г. въпреки крайно неблагоприятните условия за пчеларство ние имаме едно увеличаване в членската маса на 438 редовно записани и отчетени членове. Това показва че броя на членовете през изтеклата година се е увеличил с 46 члена. Тая цифра иде данни показва че интереса към нашето дружество расте постоянно при което положение то може да участва в едно кратко време да се стабилизира напълно и стане истински ръководител и защитник на интересите на пчеларите от нашия край.

През годината Управителния съвет е имал 8 редовни заседания с дневен ред от текущи въпроси. Като главна цел беше поставена да се уреди час по-скоро въпроса с спорната доставка на 100 броя пчелни кошери от Централна Нектар. Въпреки нашето енергично застъпничество в тази насока разрешаването на въпроса продължи доса дълго време и стана нужда за същия да се изпрати специален ден от Управителния съвет зада уреди въпроса на самото място с с Управата на Централна Нектар, София. При тази среща въпроса се разреши по следния начин. Директора на Висшата кооп Нектар г.н Пинтез ведно с началник отдел при В.З.К. В. г.н Берон дадоха обещание, пред нашия делегат, да изпратят на дружеството ни необходимата ламарина за покриването на сандъците, липсващите разпределители и дасчици, за да можем в годно състояние да предадем кошерите на нашите нуждаещи се членове. Въпреки тези техни обещания до тоя момен не ни се изпратиха горните материали. При едно случайно отиване на председателя на дружеството ни в София същия се е отбил при Ц.К. съв.з. отдел животновъден за да види какво е станало с посетите ангажменти от Висшата В.З.К.В. и кооп Нектар и защо още бавят изпращането на тия материали. Същите след разглеждането на тия въпрос са обещали да изпратят разпределители и дасчици, което потвърдиха и писмено обаче за ламарина отказват да дадат понеже в тоя момен не разполагали с тава.

Въпреки и тия обещания до сега още нищо не е изпратено. Тия всички неща тревожеха много Управителния съвет още повече че с протакане на тая работа разносните по съхраняване на кошери постоянно се увеличаваха а изгредиха за резултатното ликвидирание на тия въпрос не бяха на лице. Като така Управителния съвет като взе предвид всичко това в заседанието си на 25 февруарий т.г. взе решение да по-чине раздаването на кошерите в тоя им вид, ако в последствие се бъдат пратени липсващите дасчици и разпределители да се предадат допълнително на копувачите. В развитието на тоя въпрос ние получихме нареждане от Нектар да отправим кошерите за различни пунктове в страната но понеже Централата не принаше направените разноски до тоя момен които възлизаха към 70.000 лв.

Тиромон.

(Среца при ~~Стар~~¹⁵¹⁴ ~~Стар~~¹⁹⁴² /
Тиромон. Стар Стар, Купи
Химитраб, Тимир Тимир, Богудар
Сонор, Тимир Тимир, Тимир Тимир
Улико Васил.

1. Тимир Тимир - та извесна брѣ-
са е ф-ма "Тирона"

2. Стар Стар - брѣса една
ја се раздели на 2 части:

а) како е етано до сина.

б) како една да се тапирати
от тук на тог.

- фирмата е образувана през 1991
год. 90 х. нв от ге та тапирати
менарти ето. С пари от одигрени
менарти ето и е пари на АТК.

- Сина е ф-ма "Тирона". Се тапи-
ра, де факто ето.

3. Богудар Сонор - ~~Купи~~¹⁹⁴² та
менарти от сина та купува, но како
сина.

4. Извесна парта да строи
дома та менарти /Вито Хрисов Ден

1980 год. 80000 лв. за запорване на
сградата / запорва ентитета
на мезанжета по ул. Ват Тихтер от
Матеев

Г. Киринджиев - говори за
структурата на мезанжета
за материалната страна и фир-
мата и всичко е отразено в до-
кументите. Матеев не ме допускаше
да се срещам с хора от ул. Ват.
АТК трябва да е 100 хил. лева,
които ми даде Милу Монеб. Мого
да митам Милу Монеб - от него да
получа информация. Търсех ково
остава в общинския архив стана
в ДСК, от там ми прехвърлише
в Мисерон Ботки, а сега са две -
кирети в Стопанска Ботка.
Фирмата ето е за Кинбуда-
ция и следва да се разгледва
участието на ТПКЗ. Трябва да
се види откъде за дейността
на фирмата от ул. Ват Тихтер

мислени етоу и да получим лич-
но мнение от ЦС на ТСТС за про-
верки.

6. Ст. Стоянов. От задиски
не ми е писано нищо. Какво
можем да търсим от фирмата. Ужика
Николва етокова фирма. Има
сроден фонд около 400 кв. м. за
срочна площ е парцел от мажоритар-
-Тридадоса 50 % XI и XII 1994
г. Женити чех от е. Знатен оти-
де в е. Тринаров и е. Тринаров.
Мога да направя какво са дали
кого разходи за строежа.

7. Мирин Димитров - предлагам
да се ангажира адвокат за да се
проучат нещата.

8. Крумчо Василев. За пръв път
извади тези неща. Добре е да се
вземат всички структурни, които се
търсят от фирмата от днес
и се установи на кого е фирмата.
Кой възлагава ръководството, кои
емен барда на директорите.

- 4.
(след проверка във фирменото
отделение се установи.)

фирма "Трена" е регистрирана
по Дело № 1051 от 1993 г.

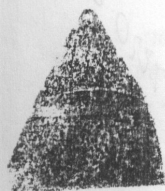
решение № 1140 от 31 III 93

Тренинг - решение № 1175 от
15. V. 1995 г. Индивидуална като ед-
ноличник на Тарнаковски минарени
сюз (управител Димитър Кернев)
не изкупи Дело на ТТЦ.

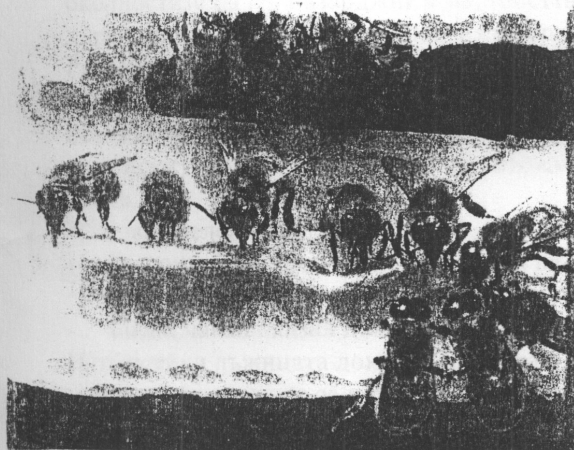
Информация може да
се получи от:

1. Емил Матеф Нарон дупка
2. Иванка Демфла - счетоводител
3. Аристарх Петков - уп. "Можеи
Горки" № 5 Вх В. от 13
Телеф. 3-90-91

ОД ДСС. Вх. № 250 от 20 I
1989. г. уведо от минарени
сюз за отнемане на кабот

60 години организирано пчеларско движение в гр. Добрич

ПЕТКО ЖЕЛЕВ
СЪБЕН ЛЕКАР

ул. Б. Коларов, 26
Телеф. 140

АСЕРИИ

автор Радослав Михайлов